

activiteitenplan 2025 - 2028

paleis het loo

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Korte terugblik	5
Coronapandemie	6
Visitatie en zelfevaluatie	7
2. Missie, visie, profiel	8
Missie, visie	8
Kern- en merkwaarden, merkbeloofte	8
Artistiek en inhoudelijk profiel	8
Maatschappelijke betekenis en relevantie	9
3. Activiteiten 2025-2028	10
Service	10
Innovatie	10
Geopolitieke veiligheid	10
Klimaat: verandering, adaptatie	11
Duurzaamheid	11
Netcongestie	11
Kennis, Collectie en Programma	12
<u>Kennis</u>	12
Kennisinstituut en onderzoek	12
Kennisontwikkeling en -deling	12
Kennismanagement en -borging	12
<u>Collectie</u>	13
Herijking collectievorming	13
Optimalisatie CollectieCentrum Nederland (CC NL)	13
100% digitaal geregistreerd	14
Uitbouw Collectie Online	14
Restauraties en conservering	14
<u>Programma</u>	14
Tentoonstellingen	17
In Focus-presentaties	19

Vaste presentaties	19
Seizoensprogrammering/events publiek	20
Moderne/hedendaagse kunst	21
Educatie en onderwijs	21
Participatieve programmering	22
Marketing, Media en Development	23
Publiek	24
Doelgroepen	25
Activiteiten Nederlandse marketing en media-aanpak	25
Buitenlandse markt	26
Development	26
Horeca	27
PHL Commerce B.V.	27
Financiën, HR en digitale transformatie	27
Financiën	27
HR: jezelf zijn, veilig werken, ontwikkelen	28
Digitale transformatie	29
Digitisering	29
Digitalisering	29
4. Codes	30
Fair Practice Code	30
Code Governance Cultuur	30
Code Diversiteit en Inclusie	31
Besluit	33
Colofon	34

14 april 2022. De donkerte valt langzaam in, de tuin vult zich met honderden gasten. Een lichtshow op de ietwat koude lenteavond is het slot van een lang renovatietraject van het paleis - inclusief de sanering van 4300 m2 asbest - en de opmaat tot de Grand Opening op 21 april 2023. De show begint. Muziek, dans, acrobatiek, een ingrijpende, spannende en memorabele periode is voorbij. Het resultaat is naar verwachting en mag er zijn: onder het verduurzaamde en heringerichte paleis en de nieuwe bassecour 'ligt' een modern museumgebouw dat spiegelt met het historische deel.

Het eerste volledige operationele jaar na de Vernieuwing & Verbouwing belooft veel goeds, een solide basis waarop Paleis Het Loo kan voortbouwen. In de komende vier jaar bestaat het aanbod uit een mengeling van vaste en tijdelijke aansprekende en gedurfde tentoonstellingen, special needsactiviteiten, educatieve programma's binnen en buiten de museummuren en evenementen voor jong en oud op en rond het terrein. Verduurzaming of het verminderen van de ecologische voetafdruk zien wij als een plicht, net als het bevorderen van participatie, diversiteit en inclusie. In dit Activiteitenplan 2025-2028 zijn deze en andere ambities en doelstellingen verwoord en lichten we toe hoe we die realiseren. Leidend zijn de missie, visie en de kern- en merkwwaarden. De medewerkers, vrijwilligers en toezichthouders gaan met veel vertrouwen en energie de nieuwe beleidsperiode in!

Apeldoorn, november 2024

Frans van der Avert
directeur-bestuurder

1. Korte terugblik

De afgelopen beleidsperiode stond in het teken van verbouwingen, vernieuwingen en veranderingen. De meest zichtbare activiteiten waren de renovatie, asbestsanering en herinrichting van het paleis, de aanleg en voltooiing van de ondergrondse museale uitbreiding en de bomenkap gevolgd door nieuwe aanplant. Minder zichtbaar maar net zo belangrijk en gaandeweg tastbaar waren de implementatie van een nieuwe organisatiestructuur, de vele nieuwe collega's en de directeurswissel. Michel van Maarseveen nam op 1 augustus 2023 afscheid, Pien Harms op 1 november 2024. Directeur Frans van der Avert zet vanaf 1 augustus 2024 de ingeslagen weg voort.

De uitgangspunten of beleidsprioriteiten 2021-2024 van de minister van OCW - samengevat als Cultuur van en voor iedereen – zijn deels gerealiseerd. Paleis Het Loo was inhoudelijk en fysiek toegankelijk voor een breed en groot publiek. Er ging aandacht uit naar diversiteit en inclusie, zoals de vergroting van participatie (prikkelarme openstellingen, special needsactiviteiten voor onder anderen mensen met een auditieve, visuele of cognitieve beperking, wegnemen van financiële en inhoudelijke drempels) en meerstemmigheid (gastconservatoren, klankbordgroepen) en een ander werving-en-selectiebeleid.

In 2021 en 2022 was Paleis Het Loo BuitenGewoon Open; van april tot en met september speelden de tuinen, stallen, bassecour en omgeving een prominente rol in de programmering. In de Koningstuin verrees een stelling met trappen en een lift, waardoor bezoekers vanaf het dak uitzicht hadden over de tuin en de bouwwerkzaamheden konden volgen. Succesvolle evenementen als de Prinsen- en Prinsessendagen, Heerlijke Herfst en Het Winterpaleis trokken ieder jaar veel bezoekers. In 2023 volgde de eerste tijdelijke tentoonstelling nieuwe stijl Kracht van de Troon, geflankeerd door een mix van materialen, geluid en geur in de installatie Oranjabloesem, een impressie van de bouw in Meesterwerk en de vaste tentoonstelling over prinsen en prinsessen, rebellenleiders en stadhouders, koningen en koninginnen: De Oranjes. In 2024 volgden tentoonstellingen over de veelzijdige aspecten van bloemen (Bloom) en moderne kunst (Queens by Andy Warhol) en de eerste In Focus-presentatie (Uitgelicht: koloniale kast).

Educatie was de gehele beleidsperiode een speerpunt. Tijdens de coronapandemie en sluiting van het paleis bereikten de museumdocenten via online onderwijs, de Paleis op Reis-lessen (educatie in de klas) en producten als de Schoolsnack veel scholieren, leerlingen en ouders. In juli 2023 ging het kindermuseum het Juniorpaleis open, een fictieve, wonderlijke wereld waar de jongste bezoekers ervaren wat er bij een paleisleven allemaal komt kijken.

In 2021 namen het Rijksmuseum, Nederlands Openluchtmuseum, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en Paleis Het Loo het moderne en duurzame CollectieCentrum Nederland (CC NL) in gebruik. Niet alle objecten verhuisden naar het CC NL, een groot deel keerde gefaseerd terug naar het paleis. De meeste vertrekken en kamers werden heringericht en de nieuwe presentatie Sporen uit het Verleden in het onderhuis geeft inzicht in de ontstaansgeschiedenis van het paleis. Bezoekers kunnen sinds 2022 twee routes lopen – een met focus op de 17e eeuw (Willem & Mary), een met focus op de 19e/20e eeuw (Huis van Wilhelmina). Het publiek kan hierbij gebruikmaken van drie nieuwe multimediatours.

Niet alles wat voorgenomen was lukte. Zo is het duurzame groene Glaspaviljoen niet gerealiseerd. De lopende bouwprojecten slokten vrijwel alle capaciteit, middelen en aandacht op, dus was het niet verstandig een dergelijk omvangrijk project gelijktijdig uit te voeren.

Ultimo 2024 is Paleis Het Loo een financieel gezond museum. De programmering is gericht op een groot, breed en divers publiek: jong en oud, afkomstig uit alle windstreken, met uiteenlopende culturele achtergronden, interesses en verwachtingen. De verduurzaming gaat crescendo, het museum is een steeds meer aantrekkelijke partner voor commerciële partijen en een uitstekende locatie voor events. De organisatie is gegroeid van 135 naar 300 medewerkers en 150 vrijwilligers en er zijn veel meer plekken voor het publiek ontsloten. En de collectie en het erfgoed - waartoe het paleis zelf behoort – zijn fysiek en virtueel zichtbaar en stellen ons in staat gelaagde en meerstemmige verhalen te vertellen.

Coronapandemie

Net als voor andere Nederlandse musea bracht de coronapandemie grote uitdagingen mee voor het functioneren van Paleis Het Loo. Vanaf 2020 tot 2022 ging het museum vier keer dicht. De directie stelde jaarlijks verschillende scenario's op, bracht de financiële gevolgen in kaart en besprak deze met de Raad van Toezicht, andere relevante overlegorganen en deskundigen. In financieel opzicht is het museum de coronaperiode goed doorgekomen, mede dankzij extra bijdragen vanuit het ministerie van OCW. Een bijkomend 'voordeel' was dat de begrotingen al afgestemd waren op een gesloten paleis en deels toegankelijke tuin, stallen en omgeving.

Paleis Het Loo bleek in staat snel te reageren op de beperkende coronamaatregelen en lockdowns en kon het publiek op een veilige en verantwoorde manier ontvangen. Het thuiswerken vormde geen belemmering voor de bedrijfsresultaten (los van het bezoekersaantal) en het welzijn van de medewerkers. Het fundament was de digitalisering; online reservering, timeslots, digitaal (vooraf) betalen en geoptimaliseerde of andere IT-voorzieningen voor thuiswerkende medewerkers. De pandemie had ook grote impact op het internationale toerisme. Het herstel heeft meerdere jaren geduurd. In 2023 waren de meeste herkomstlanden van het inkomend toerisme naar Nederland weer op het niveau van 2019. Voor groeps- en zakenreizen geldt dat de aantallen nog niet terug zijn op het oude niveau. Al met al heeft Paleis Het Loo de coronapandemie goed doorstaan.

Visitatie en zelfevaluatie

De visitatie vond op 12 december 2023 plaats. De commissie concludeerde dat de bedrijfsvoering en financiën op orde zijn. Daarnaast deed zij een herhaalde oproep om meer gedurfde en schurende tentoonstellingen te programmeren. Wij hebben dit zowel in de vooraf ingeleverde zelfevaluatie én tijdens de visitatiedag zelf naar voren gehaald. De aanbeveling 'meer lef en grootser denken' ondersteunen wij dan ook. Paleis Het Loo zal zich altijd inspannen om het gehele verhaal te vertellen en brengt prikkelende en gedurfde onderdelen beter en vaker voor het voetlicht, ook daar waar het schuurt. Dat is ons inziens de taak van een museum: nuance en gelaagdheid aanbrengen.

De commissie beval aan conservatoren te werven voor de collecties textiel en mobiel erfgoed. Dit staat onzes inziens haaks op de aanbeveling om meer te focussen op meerstemmigheid en inclusie en minder op feel good-presentaties. De opvolging van de eerste aanbeveling zou het museum juist op achterstand zetten en die van de tweede aanbeveling belemmeren. Enerzijds doordat er te veel nadruk op de voorwerpen zelf en anderzijds te weinig nadruk op de (andere) verhalen die eraan vastzitten (context, periode) komt te liggen. Bovendien is in 2019 het functieprofiel van de conservator verruimd. Een van de hoofdtaken is de ontwikkeling van een meer generalistische blik op de gehele collectie en alle deelcollecties (samenhang). Dit voorkomt kokervisie en voorziet in de blik naar buiten en ván buiten; door kennisuitwisseling en -deling in zowel het culturele veld als daarbuiten worden collectie-items en verzamelingen vanuit andere perspectieven bekeken.

De aanbeveling de missie en visie en het doelgroepenbeleid aan te scherpen nemen wij van harte over.

2. Missie, visie en profiel

Missie

Paleis Het Loo is een historisch paleis en hedendaags museum over het koningshuis en in het bijzonder het Huis Oranje-Nassau. Wij behouden, beheren en presenteren dit erfgoed en maken het voor iedereen toegankelijk.

Visie

Paleis Het Loo belicht het koninklijke verleden en heden vanuit zo veel mogelijk maatschappelijk relevante invalshoeken. Door het programma-aanbod, de gastvrije ontvangst en de hoge kwaliteit van dienstverlening voelt iedere bezoeker zich welkom bij Paleis Het Loo.

Kernwaarden

Open – Levendig – Met aandacht – Doelgericht.

Merkwaarden

Voor iedereen | Open en relevant voor iedereen, iedereen voelt zich welkom
Indrukwekkend | Altijd een overweldigende ervaring die raakt
Paleisgevoel | Kwaliteit op het hoogste niveau

Merkbelofte

Paleis Het Loo is er voor iedereen. Ongeacht je achtergrond, identiteit of mening. Bij ons krijg je een indrukwekkende belevenis op het hoogste kwaliteitsniveau.

Artistiek en inhoudelijk profiel

Paleis Het Loo is een ensemble van een historisch paleis, stallencomplex, baroktuin en een moderne ondergrondse uitbreiding voor tijdelijke en semipermanente tentoonstellingen. Het museum heeft een herkenbaar en onderscheidend historisch en 'levend' kennis- en erfgoed domein: Oranje. Het presenteert het koninklijk verleden vanuit diverse en relevante perspectieven en in een internationale context. Paleis Het Loo is ook een plaats van herinnering, een cultureel en educatief dagje uit, een vorstelijke buitenplaats, een ontmoetingsplaats voor de regio, een plek waar duurzaamheid en biodiversiteit centraal staan en een platform voor gesprekken, discussies, inspiratie en participatie. Centrale begrippen zijn verbeelding en identiteit. De collectie staat aan de basis van de programmering, waarin ook hedendaagse kunst een plek krijgt.

Paleis Het Loo is een actieve partner in het (inter)nationale netwerk van historische paleizen, historische tuinen en musea. Het is als enig Nederlandse paleis aangesloten bij de European Royal Residences (ARRE), waar onder meer Versailles, Schönbrunn, Preussischer Schlösser und Gärten deel van uitmaken. Kennisuitwisseling (technical meetings, uitwisselingsgrants) staat in dit netwerk centraal. Paleis Het Loo heeft ook een vooraanstaande positie in het internationale groene netwerk van paleis- en botanische tuinen en is nauw betrokken bij het Europese Erasmus Plus project. Ook is het een actieve partner in landelijke (van Museumvereniging tot SKBL) en regionale museale- en erfgoednetwerken (van Erfgoed Gelderland tot hogescholen).

Maatschappelijke betekenis en relevantie

De maatschappelijke betekenis van Paleis Het Loo kent verschillende facetten: de historische context, verbreding van perspectieven en verbinding met de regio. Paleis Het Loo maakt geschiedenis toegankelijk en begrijpelijk, brengt nieuwe verhalen over het koninklijk verleden en heden en speelt actief in op de behoeften en interesses van regionale en (inter) nationale gemeenschappen. Het museum is een plek waar iedereen zich thuis voelt en zijn eigen geschiedenis kan herkennen. Door de zintuigen te prikkelen en de verbeelding te stimuleren ontstaat een verbinding tussen kunst, cultuur, natuur en wetenschap die verdergaat dan tekst. We dragen zo bij aan sociale cohesie en een beter begrip tussen verschillende bevolkingsgroepen.

3. Activiteiten 2025-2028

Vanaf 1 september 2024 kent de organisatie een nieuwe hoofdstructuur met vier clusters:

1. Service
2. Kennis, Collectie en Programma
3. Marketing, Media en Development
4. Horeca

De clusterhoofden vormen samen het MT. Vanaf 1 november 2024 is het tweekoppig bestuur overgegaan naar een directeur-bestuurder.

Service

De clusters Bedrijfsvoering en Bezoekersservice gaan verder als het Cluster Service, waaronder onder meer de bezoekersservice, inkoop, tuindienst, publieksbegeleiding, veiligheidszaken, facilitaire services en vastgoed & techniek vallen. In dit cluster staat gastvrijheid blijvend hoog in het vaandel, die ook centraal staat in de marketing- en communicatiestrategieën.

Innovatie

Innovatie is belegd in de hele organisatie. Dat riep de vraag op hoe het museum vernieuwende inzichten en praktijken van buiten naar binnen haalt. De conclusie in de pilot Innovatie was dat innovatie op verschillende niveaus verandering, efficiëntie en/of vooruitgang creëert, mits ze daadwerkelijk verankerd is in het museum en van binnenuit stimulansen krijgt, onder meer via een aanjagersmentaliteit, het nemen van verantwoordelijkheid, reflectie en intervisie. En fouten maken mag, niet alles kan lukken: 'Better to try and fail than not to try at all'. Jaarlijks kunnen alle medewerkers ideeën of inzichten pitchen, waarna een multidisciplinair innovatieteam de winnende pitch omzet in concrete activiteiten op het gebied van digitale transformatie en vernieuwing. Die activiteiten zijn gebudgetteerd.

Geopolitieke veiligheid

De afgelopen jaren zijn er binnen het kader van de geopolitieke veiligheid op meerdere momenten effecten geweest op de bedrijfsvoering van het museum. Denk aan de coronapandemie, klimaatverandering en de gevolgen van de sancties tegen Rusland, zoals oplopende grondstofprijzen en een onzekere energievoorziening. Hoewel Paleis Het Loo de negatieve gevolgen gelukkig beperkt wist te houden, zijn de zorgen en onrust niet weg. Ook musea moeten zich op een oorlogssituatie voorbereiden. In 2025 inventariseert een projectgroep onder leiding van de teamleider Veiligheidszaken de bestaande plannen (waaronder cybercrimebeleid) en stelt het een nieuw plan op. Leidraad wordt het in ontwikkeling zijnde stappenplan van de Museumvereniging. De kaders zijn aandacht voor schaarste van energie of water, extreme prijsstijgingen en het zoeken naar (vooral lokale en regionale) samenwerking. Ook zullen de effecten van verplichte sluitingen als gevolg van een indirecte of directe oorlog in kaart worden gebracht. Andere kwesties zijn de veiligheid van topstukken, collectie en de monumentale gebouwen, de informatievoorziening en het voorkomen van de verspreiding van desinformatie. Uiteraard staat de veiligheid van de museummedewerkers en vrijwilligers voorop. Daarom vinden er periodiek crisisoefeningen plaats.

Klimaat: verandering, adaptatie

Droge zomers met hoosbuien, extreme langdurige regenval met als gevolg een hoge grondwaterstand, langdurige hoge temperaturen, meer overstromingen en stormen; de klimaatverandering had invloed op onze werkprocessen en de instellingen van het klimaatbeheersysteem. Paleis Het Loo onderzoekt grondig welke maatregelen er mogelijk en/of noodzakelijk zijn om deze klimaatveranderingseffecten beheersbaar te houden, om zo het erfgoed te beschermen. Dat doet het museum in samenspraak met de gemeente Apeldoorn, het waterschap, Kroondomein en de provincie. Uitgangspunt is een pragmatische klimaatadaptatie: is waterbuffering bij langdurige regenval mogelijk om daarmee in droge periodes de beplanting van voldoende water te kunnen blijven voorzien? Zonder gebruik te maken van drinkwater? Parallel loopt een theoretisch onderzoek dat de grootste gevaren in kaart brengt. Zo ontstaat een volledig beeld van de risico's, dat in 2025 aan de basis staat van een structureel risicobeheerplan voor het erfgoedensemble.

Duurzaamheid

Paleis Het Loo heeft de ambitie om een van de vier duurzaamste paleizen van Europa te zijn: een bio-divers, circulair landgoed. Duurzaamheid is net als innovatie een organisatiebrede opgave. Het daadwerkelijk ingrijpen in processen, aanpassingen van gebouwen, regionaal inkopen, hergebruik van tentoonstellingsmaterialen en het communiceren over verduurzamingsmaatregelen zorgen ervoor dat duurzaamheid in het DNA van het museum terechtkomt en de medewerkers als ambassadeurs ervan optreden.

Paleis Het Loo behaalde in 2024 het certificaat Breeam in Use Asset Very Good of Excellent. Daarmee voldoet het hoofdgebouw aan de duurzame ontwikkelingsdoelen die gesteld zijn voor 2030 (40% reductie CO₂). Om ook het doel van 2024 (60% reductie CO₂) te behalen en de volgende stap te zetten, zet het museum in op de Breeam in Use certificering voor Duurzame Huisvesting en bedrijfsvoering en de classificatie Very Good in 2027. Daartoe behoren ook het beheer en gebruik van de gebouwen. Het in 2024 gestarte onderzoek naar fysieke en installatietechnische mogelijkheden leidt in 2025 tot een verduurzamingsplan van alle bijgebouwen met daarin prioritering en budgettering. De uitvoering van fase 1 vindt tussen 2026 en 2028 plaats.

Uit duurzaamheidsoverwegingen heeft Paleis Het Loo een rekening geopend bij de Triodos Bank. Vanwege het schatkistbankieren is het niet mogelijk volledig over te stappen naar Triodos Bank of andere groene banken.

Netcongestie

Op landelijk niveau is er sprake van netcongestie ofwel er stroomt te veel elektriciteit tegelijk over het energienet. Reden is de fors gestegen vraag naar elektriciteit, terwijl de uitbreiding van de infrastructuur niet afdoende is. In 2023 waren er bij Paleis Het Loo huurbatterijen die desgewenst de benodigde elektrische behoefte vervulden. Deze situatie houdt in ieder geval nog aan tot 2029. Daarom wordt er momenteel onderzoek verricht naar 1) uitbreiding van batterijpakketten en PV-panelen, 2) samenwerking met regionale partners met een tegengesteld verbruikersprofiel en 3) alternatieve hernieuwbare energiebronnen. Doel is de energievoorziening op peil te houden, zeker indachtig de toenemende bezoekersaantallen en zakelijke events. Ook de omzetting van installaties (bijvoorbeeld van cv-installatie naar warmtepomp) moet opgevangen worden. Het onderzoek resulteert in 2025 in een plan waarin de noodzakelijke maatregelen staan beschreven. De uitvoering volgt in de jaren erna.

Kennis, Collectie en Programma

Kennis

Kennisinstituut en onderzoek

Paleis Het Loo versterkt zijn positie als kennisinstituut op het kennis- en erfgoed domein Oranje en maakt die meer zichtbaar. Conservatoren zijn op de hoogte van actueel wetenschappelijk onderzoek en verrichten zelf actief (toegepast) onderzoek, vaak in samenwerking met externe onderzoekers, master- en bachelorstudenten, musea en universiteiten. Er zijn vier onderzoekslijnen:

1. De vernieuwing van de vaste presentatie in het paleis.
2. Tentoonstellingen, zelfstandig onderzoek of aansluitend bij onderzoek van derden: Stadhoudersvrouwen (i.s.m. Koninklijke Verzamelingen en het Huygensinstituut) en Oranje en kolonialisme (n.a.v. onderzoek UL, duo-presentatie in samenwerking met Museum Prinsenhof Delft en Koninklijke Verzamelingen).
3. Verdiepend onderzoek naar de (context van de) collectie: bijvoorbeeld naar de betekenis en context van de schildering grote trap (in het kader van Wereldculturen) en ten behoeve van de visualisering van Aziatisch porselein uit de collectie van Mary Stuart II (eveneens Wereldculturen).
4. Doorlopend onderzoek naar herkomst: (koloniale en WOII-roofkunst) in het kader van Verwervingen en Collectie Online.

Kennisontwikkeling en -deling

Met enige regelmaat vinden expertmeetings plaats over de vaste collectie/historische inrichting, zoals in 2024/2025 over de restauratie van het keukenkeldertje en historische bedden in de opstelling (naar aanleiding van recente plaatsing Keppel-bed in bedkamer stadhouder Willem III). Naast kennisontwikkeling zetten we actief in op nieuwe vormen van kennisdeling richting de kennisinstellingen, vakgenoten, professionals en scholen en de kosmopoliet en postmaterialist (zie paragraaf Doelgroepen). Het museum continueert de online gespreksreeks Het Loo ontmoet en de reeks publieksboeken i.s.m. Waanders Uitgevers (schildering grote trap, Schilderijengalerij en Stallen in bedrijf). Tentoonstellingscatalogi zijn in ieder geval gepland voor Dresscode (NL/ENG, 2025) en Stadhoudersvrouwen (2027).

Kennismanagement en -borging

Van groot belang zijn het managen en borgen van bestaande kennis en genereren van nieuwe kennis. Daarom is er ruimte voor drie juniorconservatoren op de essentiële onderdelen a) historisch interieur en kunstnijverheid (fulltime), b) historisch groen (parttime) en c) kostuum/fashion (parttime). Ook vindt er een investering plaats op het gebied van hedendaagse kunst, in een nader te bepalen vorm (gastconservator, adviseur, onderzoeksbeurs, fellowship). Zoals gezegd combineert de nieuwe lichte conservatoren specialistische kennis met maatschappelijke relevantie en actualiteit.

Collectie

Het in 2023 geactualiseerde dus nieuwe Collectieplan 2023-2025 vormt een stevige basis voor het behoud en beheer van de verzamelingen. Centraal staan 1) waarde behouden: behoud en beheer, 2) waarde optimaliseren: royaal bruikleenverkeer, presentaties & tentoonstellingen, Collectie Online en nieuwe vormen van kennisdeling en 3) waarde vermeerderen: kennisontwikkeling/onderzoek, gerichte versterking dan wel afstoting collectie. Dit vertaalt zich in de volgende activiteiten:

Herijking collectievorming

De afgelopen tien jaar is er relatief terughoudend verzameld. Toepasbaarheid en herkomst waren doorslaggevende criteria. Dit blijven ze, maar het profiel van Paleis Het Loo als een museum dat zich richt op het kennis- en erfgoeddomein Oranje en maatschappelijke relevantie, vraagt om verwervingsbeleid met meer durf, reliëf en concretisering. We maken hierbij de volgende drieslag:

- 1. Versterking historisch paleis.** Hier gaat het om verwervingen die reeds ingerichte vertrekken (kunst)historisch optimaliseren en voor de inrichting van nieuwe vertrekken, onder meer ter versterking van het upstairs/downstairs-karakter. Belangrijke criteria zijn: 'toepasbaarheid' (paleisinrichting), 'vorstelijke herkomst' (of daaraan gelijkwaardig) en 'beeldbepalend'.
- 2. Verhalen over het koninklijk verleden vanuit meerstemmig perspectief.** Dit gaat via de verwerving van (via aankoop of opdracht) werk van hedendaagse kunstenaars die reflecteren op (de geschiedenis van) het Huis Oranje-Nassau, inclusief de schaduwzijden. Belangrijke criteria zijn: 'maatschappelijke relevantie', 'toepasbaarheid' (programmering en/of inrichting paleis en nieuwbouw) en 'beeldbepalend'.
- 3. Op peil houden of versterken van de intrinsieke waarde van deelcollecties.** De meeste deelcollecties hebben een relevante ensemblewaarde voor de Collectie Nederland. Belangrijke criteria zijn: 'ensemblewaarde' en 'hiaat'. Hieronder valt ook het verzamelen van objecten na de bewoningsfase van het paleis en de bestemming als museum (Beatrix-heden) en het niet toelaten van objecten (op moment van aanbidding of registratie, iets wat een doorlopend proces is) of het afstoten van reeds geregistreerde objecten. Afstoting vergroot de samenhang van de (deel)collectie en zorgt voor waardevermeerdering. Afstoot vindt plaats op basis van de richtlijnen vastgesteld in de LAMO (Leidraad Afstoting Museale Objecten). Na afronding van het project 100% digitale registratie (voor 1 januari 2026) volgt een plan van aanpak voor afstoting.

Verder worden verwervingen gecategoriseerd: 1. Proactief (= must have), 2. Actief (= focusgebieden), 3. Passief (= incidenteel) en 4. Niet-actief (= niet (verder) verzamelen). In het Protocol voor het verwerven van (kunst)historische en botanische objecten door Stichting Paleis Het Loo Nationaal Museum zijn de regels voor de omgang met roofkunst en financieel-fiscale kaders vastgelegd.

Optimalisatie CollectieCentrum Nederland (CC NL)

Het CC NL is een duurzaam depot dat aan alle behoud- en beheereisen voldoet. De collecties van Paleis Het Loo, het Rijksmuseum, Nederlands Openluchtmuseum en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed vinden hier onderdak. Naast het reguliere depotwerk richten de partners zich op de verbetering van het beheer en de werkprocessen en een duurzamer gebruik van onder meer verpakkingsmaterialen en transport. Sommige deelcollecties bevinden zich vanwege het digitale registratieproject nog in het paleis (collectiebox in de stallen) of in externe depots. In 2025-2026 zal overplaatsing naar CC NL gefaseerd plaatsvinden. De deelcollectie Kostuums en textiel blijft in Apeldoorn, in het onder het Entreegebouw gelegen textieldepot.

100% digitaal geregistreerd

Eind 2025 zal - conform eerdere afspraken met de Erfgoedinspectie - de digitale collectieregistratie 100% zijn. Collectieregistratie blijft overigens ook daarna aandacht vragen, zij het op een ander niveau van intensiteit en meer in de vorm van optimalisering, registratie van nieuwe aanwinsten, toekennen van maatschappelijk relevante trefwoorden en standplaatscontroles.

Uitbouw Collectie Online

Wekelijks zullen objecten aan de Collectie Online toegevoegd worden. Prioriteit ligt bij objecten die in de vaste opstelling te zien zijn of in tijdelijke tentoonstellingen worden opgenomen. De eerste 5.000 objecten krijgen korte publieksvriendelijke teksten (realisatie ultimo 2026). Tegelijkertijd ontwikkelt het museum een digitale strategie om deze database op een innovatieve manier in te zetten voor relevante kennisdeling. Paleis Het Loo ontsluit ook collectie via Collectie Nederland.nl en de collectiewebsites delftsaardewerk.nl en modemuze.nl. Verder vinden er gesprekken plaats over aansluiting bij de Colonial Collections Datahub van het Consortium Koloniale Collecties, een platform waarop collectiebeherende instellingen hun koloniale objecten extern ontsluiten.

Restauraties en conservering

Paleis Het Loo investeert op jaarbasis € 150.000 euro in restauraties en conservering van de collectie. Voor grote restauratieprojecten worden externe fondsen geworven. Op stapel staat fase 2 van de restauratie van de schildering grote trap, met als uitgangspunt dat de trap toegankelijk blijft voor het publiek, dus een 'restauratie op zaal'.

Programma

Er zijn zeven programmaonderdelen:

Programmaonderdeel	Waar
Tentoonstellingen	Tentoonstellingszalen
In Focus-presentaties	Tentoonstellingszalen of nader te bepalen ruimtes
Vaste presentaties	Paleis, stallen, tuin, buitengebied/kwekerij
Seizoensprogrammering/events publiek	Overall
Moderne/ Hedendaagse kunst	Foyer/buiten
Onderwijs en educatie	Paleis, stallen, tuin, tentoonstellingszalen, Juniorpaleis
Participatieve programmering	Paleis, stallen, tuin, buitengebied en op locatie

De thema's voor de seizoensprogrammering zijn ontleend aan de tentoonstellingen. Deze 'packaging' werkt goed voor marketing, development, winkels, horeca, educatie en andere programmaonderdelen. We zoeken zo veel mogelijk naar synergie, maar uiteraard zijn er ook activiteiten die aansluiten bij ons basisproduct: paleis en tuin. Voor de presentaties hedendaagse kunst en In Focus-presentaties is de relatie met het seizoensthema minder dwingend of is die er soms niet. We streven immers naar variatie en relevantie in onze presentaties en willen snel kunnen reageren op de actualiteit.

Tentoonstellingen

Paleis Het Loo organiseert elk jaar minstens twee tijdelijke (grote) tentoonstellingen, het Winterpaleis/FEEST, een 'herinrichting' in het paleis en een (of meer) presentatie(s) van hedendaagse kunst in de grand foyer. Samen zijn ze goed voor 100.000 bezoekers, die ook gebruikmaken van multimediatours, naar podcasts en video's kijken en lezingen en film-, dans- en muziekvoorstellingen bijwonen.

De tentoonstellingen wortelen in het kennis- en erfgoeddomein Oranje en plaatsen onderwerpen en thema's in een brede (inter)nationale context. Er zijn meerdere inhoudelijke lagen, diverse perspectieven en maatschappelijke relevantie. De tentoonstellingen stimuleren reflectie, uitwisseling en ontmoeting, hebben een eigen signatuur, zijn meerstemmig, inclusief en actueel en duurzaam door de inzet van eigen collectie, het hergebruik van tentoonstellingsmaterialen en keuze van externe partijen of leveranciers. Afhankelijk van het onderwerp vindt er nieuw onderzoek plaats en wordt samenwerking gezocht met musea, culturele instellingen, externe experts (klankbordgroepen) en gemeenschappen.

Het museum maakt de komende beleidsperiode acht grote tentoonstellingen waarvan er drie 'doorlopen' naar het jaar erop. De seizoenthema's zijn leidend voor de overige programmering die ook is afgestemd op herdenkingen als Keti Koti, Black History Month, 80 jaar bevrijding en de Vrijheidsmaaltijd en op manifestaties dan wel evenementen als Pride Month, Maand van de Geschiedenis en Open Monumentendag.

Tentoonstellingen 2025-2028 (uitloop naar 2029)

Jaar	Tentoonstelling/ Werktitel	(Jaar)thema
2025	Tegenspel Hoe de werking van publieke beeldvorming en maatschappelijke veranderingen in gender en macht het vrouwelijk koningschap in Nederland kleurden.	Vrijheid
2025	Dresscode Dresscodes zijn van alle tijden. Formeel, ongeschreven of onbewust, ze representeren de maatschappelijke status en bepalen of je erbij hoort. Aan het hof en de kringen daaromheen golden dresscodes voor gala, diner, rouw, bal masqué en ontvangsten buitenshuis. Hoe is dat nu? En wie zijn vandaag de dag de trendsetters die als moderne 'koningen en koninginnen' de dresscodes bepalen? In samenwerking met Kunstmuseum Den Haag.	Fashion
2026	State of Wander Een hedendaags interdisciplinair kunstproject dat vanuit diverse perspectieven het culturele en groene erfgoed en de identiteit van Paleis Het Loo onderzoekt en in een nieuw licht plaatst. Twaalf kunstwerken bieden een zintuiglijke belevenis.	Wandering

2026	White Wit is een kleur met een rijke symboliek: zuiverheid, maagdelijkheid, goddelijkheid, properheid en gastvrijheid, aspecten die cruciaal zijn voor vorsten en hun hoven. Wit is dan ook sterk geworteld in de hofcultuur en verankerd in koninklijk erfgoed. Wit is ook een urgent en actueel thema in het debat over kolonialisme en slavernij.	White
2027	Paard! Paarden hebben altijd een rol gespeeld in het hofleven. Ze zijn geschikt als lens op geschiedenis, kunst en omgang met dieren. Het paard was ook onmisbaar in de landbouw, verbond steden en landen met elkaar en besliste oorlogen. Industrialisatie en mechanisatie maakten daar een eind aan. Maar de fascinatie voor paarden bleef. In samenwerking met Charlotte Dumas.	Paard
2027	Stadhoudersvrouwen Stadhoudersvrouwen waren netwerkers en diplomaten met veel informele macht. Dit blijkt uit de brieven van Amalia van Solms, Mary Stuart I, Mary Stuart II, Anna van Hannover, Wilhelmina van Pruisen en de Friese stadhoudersvrouwen. Wat was hun rol en hoe zag hun leven eruit? In samenwerking met het Huygens Instituut en de Koninklijke Verzamelingen.	Vrouw
2028	Raden Saleh Raden Saleh (1811-1880) was een veelzijdig kunstenaar die beroemd is vanwege zijn monumentale en krachtige schilderijen. Een leven lang laveerde hij tussen zijn Javaanse en Europeaanse identiteit. Als hofschilder van de Oranjes en gezien societyfiguur aan Europese hoven stond hij bekend als een 'Javaanse prins'. In Indonesië zag men hem als een 'Europeaan' die woonde in een 'neogotisch paleis' en op goede voet stond met de koloniale overheerser. Maar hij had ook een eigen kijk op de situatie in zijn thuisland. Deze tentoonstelling brengt een gelaagd en relevant verhaal over Oranje en de koloniale verhouding van Nederland met voormalig Nederlands-Indië. In samenwerking met het Rijksmuseum en NG Singapore.	Kolonialisme

2028	Oranje & kolonialisme	Kolonialisme
	De visuele weergave van een onafhankelijk vierjarig onderzoek naar Oranje en kolonialisme door Universiteit Leiden en de presentatie van vijf publicaties: 1. Biografisch 2. Thematisch 3. Verbeelding & doorwerking 4. Internationaal-vergelijkend en 5. Publieksboek.	
	In samenwerking met Universiteit Leiden, Koninklijke Verzamelingen en Prinsenhof Delft.	
2029	Leve de Republiek	Protest
	Eeuwenlang zijn er in Nederland mensen in opstand gekomen tegen de monarchie en bedachten denkers andere staatsvormen. De patriotten, de Belgen, de socialisten, de krakers, D66 en de republikeinen van nu. De koninklijke macht heeft zich door de jaren heen aangepast aan de stem van het volk. Een verhaal over idealen, emoties en tegenstemmen.	

In Focus-presentaties

Deze presentaties richten zich op bijzondere stukken of ensembles uit onze rijke collectie, bijvoorbeeld fotografie en textiel. In Focus-presentaties geven ons de mogelijkheid om flexibel in te spelen op actuele of maatschappelijke relevante thema's (tentoonstellingen hebben een tragere hartslag) en het tonen van gaande of voltooide restauraties, aanwinsten of minder bekende objecten. De locatie varieert; van een tentoonstellingszaal, grand foyer, stallen tot in het paleis. Klimatisering- en lichteisen zijn uiteraard leidend bij de keuze van de ruimtes.

Vaste presentaties

Er zijn kleine en grote toevoegingen en veranderingen aan en in de vaste presentatie:

- **Klein**
Dit gaat om de toevoeging van een bed, meubel of schilderij in een vertrek of de openstelling van een nieuw vertrek als een badkamer. Deze toevoegingen zorgen voor een constant veranderend en versterkt historisch interieur, waardoor het herhaalbezoek toeneemt. Daarom brengen we de toekomstige veranderingen of toevoegingen in kaart. Op basis van een planning kunnen we tijdig acteren en anticiperen, ook op actuele ontwikkelingen.
- **Groot**
Er is een aantal omvangrijke toevoegingen en uitbreidingen van het vaste aanbod gepland. Het museum onderzoekt of de vastgestelde deadlines haalbaar zijn voor samenstellers en voor de teams Facilitair, Financiën en Development. Zo zijn er nu plannen voor de inrichting en opening van het zogenaamde 'Dameskwartier' op de tweede verdieping van het paleis, de renovatie en vernieuwing van het stallencomplex en de kwekerij.

Updates vaste presentaties

De vaste presentaties De Oranjes, het paleis (inrichting, multimediatours), de tuin of 'buitensael', stallen en het buitengebied krijgen updates en/of wijzigingen. De oplevering van het zogeheten Dameskwartier vindt plaats in 2025 en 2026. De herinrichting van negen vertrekken is geënt op het historische beeld van de 19e en vroege 20ste eeuw, met een

scheiding tussen oost en west. Deze midstairs-presentatie draagt bij aan de versterking van het upstairs-downstairsverhaal. In de stallen staat downstairs centraal. Onder de (werk)titel Het paleis in bedrijf ontwikkelen we het stallenplein als ontmoetings- en programmeringsplaats voor de regio.

Seizoensprogrammering/events publiek

Paleis Het Loo is onder meer vanwege evenementen als het Zomerpaleis met de Prinsen- en prinsessendagen, Heerlijke Herfst, het Winterpaleis/FEEST, Zomerweekenden en activiteiten in de tuin en het Juniorpaleis dé bestemming voor families tijdens schoolvakanties en weekends.

Programma's en evenementen 2025-2028

Evenement en/of programma	Acties
Prinsen- en prinsessendagen (jaarlijks) Het leukste tuinfeest van Nederland: kom als jezelf!	Kwaliteitsimpuls door de inschakeling van regionale BIS-instellingen (vanaf 2026), pilot om tweeduizend kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen deel te laten nemen.
Zomerweekenden (jaarlijks) Concerten en dansvoorstellingen in de openlucht voor jong en oud, workshops en lezingen over de geschiedenis van de tuin, ecologie en kunst.	Samenwerking zoeken met regionale BIS-theater- en dansgezelschappen (vanaf 2026), versterking Paleis Het Loo als hedendaags museum, stimuleren reflectie en discussie over relevante thema's als duurzaamheid en diversiteit.
Baroktuin (gefaseerd vanaf 2026) De tuin is een levendige en voor iedereen fysiek toegankelijke ruimte waar cultuur, educatie en plezier samenkomen, eveneens een lage drempel voor mensen die minder snel een museum bezoeken. De tuin speelt een centrale rol in de programmering en educatieve activiteiten.	Inzicht verschaffen in de politiek-historische context, aandacht schenken aan welzijn, ecologie en duurzaamheid, ontwikkeling van praktijkvaardigheden en creativiteit, samenwerking met lokale gemeenschappen en onderwijsinstellingen.
Juniorpaleis (doorontwikkeling gefaseerd vanaf 2025, vernieuwing in 2027-2028) In dit kindermuseum (3-12 jaar) ligt de focus op leren door te doen in een fantasierijke, koninklijke omgeving.	Creëren van verbanden met de historische collectie, verhoging van de gezamenlijke ouder-kindbeleving en hands-on activiteiten; positionering als innovatief kindermuseum, gericht op inclusie, diversiteit en cocreatie; kinderen voorbereiden op de toekomst, als kritische, betrokken en creatieve wereldburgers.

Moderne/hedendaagse kunst

De foyer en 'buiten' (het terrein) zijn locaties voor installaties met moderne of hedendaagse kunst. Deels in relatie met het seizoenthema, deels meer vrijelijk aansluitend op het DNA van Paleis Het Loo. Weliswaar niet modern, maar blijvend actueel is de Gouden Koets. Het museum onderzoekt of die tijdens het seizoenthema Paard (2027) met modelpaarden en volledige galatuigage en livreeën in de grand foyer gepresenteerd kan worden, uiteraard voorzien van duiding en informatie over de geschiedenis, het gebruik, de vervaardiging en koloniale voorstellingen. Dit onderzoek is reeds verricht voor de tentoonstelling De Gouden Koets in het Amsterdam Museum (2021/2022) en vastgelegd in een gelijknamige catalogus.

Educatie en Onderwijs

Paleis Het Loo deelt kennis, stimuleert creativiteit en bevordert maatschappelijke participatie. Educatie en onderwijs zijn belangrijke instrumenten om dit te bewerkstelligen. Centraal staan verbeelding, contextualiseren, multizintuiglijkheid, meerstemmigheid, toegankelijkheid en plezier. De educatieve programma's zijn thematisch, afgestemd op de tentoonstellingen en dus ook gericht op de seizoenen en de actualiteit. Onze lesprogramma's helpen leerlingen en studenten de politieke context van Nederland en de wereld te begrijpen, het verhaal van de Oranjes kritisch en gelaagd te benaderen en Paleis Het Loo als een betekenisvol ensemble te ervaren.

Paleis Het Loo is een culturele partner van het Gelderse programma Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) en werkt samen met het basisonderwijs en middelbaar onderwijs, culturele aanbieders en gemeenten en met een gespecialiseerd marketingbureau. Ook volgen de educatiemedewerkers de onderwijstrends en het curriculum en ontwikkelen ze innovatieve lessen met leerkrachten. Zo draagt het museum bij aan de ontwikkeling van kwalitatief hoogstaand cultuuronderwijs in het museum, de klas en de brede regio.

Doelstellingen leerlingengebied

Het streven is de leerlingenaantallen op het peil van voor de renovatie en coronapandemie te brengen en van daaruit door te groeien naar 25.000 leerlingen per jaar. Deze inschatting en eventuele versnellingen hangen samen met de resultaten van de extra investeringen in 2024-25.

Leerlingengebied 2025-2028

Jaar	Totaal	Primair	Voortgezet	Speciaal	MBO/HBO
2025	8.000	65%	25%	5%	5%
2026	11.000	65%	25%	5%	5%
2027	18.000	65%	25%	5%	5%
2028	25.000	65%	25%	5%	5%

Educatieve updates

De rondleidingen, multimediatours, leestours en de vaste tentoonstelling De Oranjes krijgen educatieve updates van de informatie, diepgang en context (start vanaf 2025). Doelen zijn een consistente en begrijpelijke bezoekerservaring, een duidelijke routekaart en de presentatie van een samenhangend beeld van de geschiedenis van de Oranjes. In het project MBO Green Design ontwikkelen mbo-studenten en paleismedewerkers cultuur-educatieve activiteiten die aansluiten op mbo-vakken zoals burgerschap. Het project biedt

studenten de kans om hun historische bewustzijn en kritisch denkvermogen te ontwikkelen, met een focus op geschiedenis, duurzaamheid en cultuur.

Canon van Nederland

Paleis Het Loo is vanaf 2024 aangesloten bij de (vernieuwde) Canon van Nederland met de vensters Koning Willem I en Oranjegevoel (eerder bij het oude venster Buitenplaatsen).

Participatieve programmering

In 2024 is een visie- en ontwikkelingstraject gestart rondom participatie. Door samenwerking met verschillende gemeenschappen en actieve betrokkenheid van bezoekers streven we naar meerstemmigheid en gelijkwaardigheid in onze programma's.

Activiteiten participatie

Evenement en/of programma	Acties
Stallenplein: lokaal, inhoudelijk en maatschappelijk (2027) Het delen van de rijke geschiedenis en cultuur van de regio en het (laten) vertellen van plaatselijke verhalen.	Gratis programma dat de toegankelijkheid vergroot; vergroting betrokkenheid inwoners via maandelijks evenement met lokale kunstenaars en maatschappelijke organisaties; aansluiten bij herdenkingen, manifestaties en evenementen.
80 jaar vrijheid (2025 en doorwerking in jaren daarna) Paleis Het Loo richt zich met een breed aanbod over dit thema op scholieren, jongvolwassenen en gezinnen met een migratieachtergrond in Apeldoorn en Gelderland.	Speciaal programma met de pijlers 1) de vergroting van de oorlogsgeschiedenis, 2) creëren van ruimte voor verschillende verhalen en 3) het waarborgen van duurzaamheid na afloop; rondleidingen, onderwijsprogramma's, videolezingen, Spoken Word-avond over de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd.
Apeldoorn-weekend (jaarlijks) Gratis toegang voor inwoners van Apeldoorn (smalle beurs, mantelzorgers: ieder jaar een specifieke groep).	Programmeren voorstellingen door lokale makers.
Paleis NextGen voor jongeren en jongvolwassenen (vanaf 2025) Talentontwikkeling voor jongeren tussen 16 en 25 jaar.	Creëren van programma's over actuele thema's als duurzaamheid en kolonialisme; tentoonstellingen, evenementen, online content, lezingen en debatten.
Oral History (doorlopend) Vastleggen en opnemen van persoonlijke verhalen van voormalig paleispersoneel die inzicht geven in de dagelijkse paleispraktijk.	Verzamelen van verhalen die dienen als bron voor verder onderzoek, materiaal voor tentoonstellingen en als uitgangspunt voor podcasts, community art-projecten, storytelling en theatervoorstellingen.

Toegang voor gemeenschappen (2026) Peer-to-peer-educatieprogramma dat mensen uit specifieke gemeenschappen in staat stelt om op een toegankelijke manier verbinding te maken met de tentoonstellingen, de geschiedenis van de gebouwen en tuin.	Wegnemen van sociaaleconomische en culturele barrières, vergroten fysieke toegankelijkheid, bieden van inclusieve ervaring voor iedereen, opleidingen, peer-to-peerrondleidingen, geven van feedback, evaluaties.
Special needs (doorlopend) Programma's voor mensen met (een) auditieve, visuele of cognitieve beperking(en).	Aanbieden en uitbreiden van in Nederlandse Gebarentaal getolkte rondleidingen en videorondleidingen, aanbieden non-verbale ervaringen, aandacht voor multizintuiglijke ervaringen (geur, geluid, tast), programma's voor mensen met cognitieve beperkingen - in samenwerking met Club Goud.

Marketing Media & Development

In de komende beleidsperiode ligt de focus op het trekken van een groot publiek, het benaderen van nieuwe doelgroepen en het aangaan van duurzame langetermijnrelaties met bezoekers, partners, medewerkers en vrijwilligers. Het doel van de marketing-media-aanpak is bijdragen aan het behalen van de kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen: een hoger aantal bezoekers en steviger beeld/imago als museum en culturele dagattractie. Hierbij hoort het identificeren van wat er in de maatschappij speelt, welke onderwerpen en thema's interessant en relevant zijn en wat de bezoekers en onze partners van ons verwachten.

Bezoekers

Doelstellingen	Wanneer
Groei naar 500.000 bezoekers	2029
Jaarlijkse groei 20% internationale bezoekers	2025-2028
Stijging percentage nieuwe bezoekers, opnieuw bereiken herhaalbezoekers	2025-2028
Stijging online ticketverkoop naar $\geq 50\%$	2027
30% groei volgers LinkedIn, META & Tik-Tok en 20% meer totaalbereik t.o.v. 2024.	2026
NPS ≥ 50	2027
Jaarlijkse groei 10% socialmediaberichten	2025-2028

De tentoonstellingsonderwerpen en -thema's zijn gericht op specifieke doelgroepen, waardoor een tentoonstelling als zelfstandig product onderdeel is van het totaalaanbod en de marketingmix. De eigen signatuur maakt het publiek nieuwsgierig naar de volgende expositie. Om optimaal aan te sluiten bij de trends, wordt bewust geprogrammeerd in het voorjaar/zomer (buitenlands bezoek) of najaar/winter (gezinnen en families). Een business-to-businessmarketing positioneert Paleis Het Loo als aantrekkelijke partner en eventlocatie voor bedrijven.

In 2025 hanteert het museum een nieuwe algemene communicatieboodschap: Paleis Het Loo is een culturele erfgoedinstelling die representatief is voor een breed publiek. Het omarmt diversiteit, stimuleert maatschappelijke betrokkenheid en schenkt speciale aandacht aan groepen die traditioneel minder goed vertegenwoordigd zijn. Een bezoek aan Paleis Het Loo is altijd gastvrij en betekenisvol. Onze evenementen, activiteiten en tentoonstellingen verschaffen plezier, vergroten kennis en dragen bij aan een beter begrip van de huidige en historische politieke context van zowel Nederland als de wereld.

Publiek

De programmering is afgestemd op verschillende doelgroepen en hun behoeften en interesses. Bezoekers komen uit heel Nederland en de hele wereld. Paleis Het Loo richt zich steviger op de regio en lokale gemeenschappen (binnen een straal van 50 kilometer en minstens 30%) en streeft naar een betere balans tussen herhaalbezoekers en een nieuw en divers publiek.

De bezoekersaantallen stegen de afgelopen jaren, in 2023 was dat 383.383. Het verder professionaliseren van de basisprocessen, zoals e-mailmarketing, toepassen van de resultaten uit het publieksonderzoek en de inzet van een crossmediale middelenmix waarbij online content en free publicity grote rollen spelen, moeten resulteren in het verder aantrekken van nieuwe bezoekers en een stabiel herhaalbezoek. Het museum schenkt meer aandacht aan de marketing en positionering in de dichtbij-landen Duitsland, België, Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. De prognoses:

Jaar	Aantal – jaarlijks 2% groei	Internationaal – jaarlijks 20% groei
2025	434.000	48.000
2026	446.000	67.500
2027	466.000	81.000
2028	490.000	98.000

Doelgroepen

Met hulp van het mentality model van Motivaction zijn de volgende doelgroepen bepaald:

Kerndoelgroepen	Bereik via
De traditionele en moderne burgerij	Plezierige culturele dagattractie, geschikt voor families en gezinnen in de vakanties = tentoonstellingen, paleis, tuin, Juniorpaleis
Secundaire doelgroepen	Bereik via
Nieuwe conservatieven en de opwaarts mobilen	Plek met allure waar je geweest moet zijn, waar je gezien wilt worden, waarover je kan vertellen, waar je gastvrij wordt ontvangen, ook in de vakanties = tentoonstellingen, paleis, tuin, Juniorpaleis
Kosmopolieten en postmaterialisten	Plek waar je kennis opdoet, je kunt verdiepen en ontplooiën, eerlijke verhalen hoort, leest en ziet, muziek-, -dans en filmvoorstellingen kunt bijwonen = tentoonstellingen, paleis, randprogrammering
Specifieke doelgroepen	Bereik via
Professionals, universiteitsmedewerkers, netwerkpartners	Kennis(deling) en verdieping
Internationale bezoekers (DU, BEL, ENG)	Nederland, culturele dagattractie = Oranjes, het paleis, de tuin
Groepen die een dagje uitgaan: cultuurliefhebbers	Culturele dagattractie = tentoonstellingen, het paleis, de tuin
Zakelijke groepen	Event- en/of vergaderlocatie, feestlocatie buiten openingstijden = paleis en tuin als decor

Activiteiten Nederlandse marketing en media-aanpak

Onderstaande activiteiten staan niet los van elkaar; de overall communicatie- en marketingcampagnes berusten op de eerdergenoemde 'packaging' van de verschillende programmaonderdelen en zijn altijd gericht op het basisproduct: paleis, moderne uitbreiding, tuin, stallen, omgeving.

Publiek

- Jaarlijks twee campagnes voor de tijdelijke tentoonstellingen (voorjaar & najaar). Trefwoorden: awareness (massa-mediaal), overweging (eigen kanalen) en conversie (2025).
- Versterking internationale marketing-aanpak voor individuele bezoekers in de grensregio's (2025/2026).
- Juiste verdeling tussen inzet van de mediamiddelen en het bereik versterkt het imago en vergroot de naamsbekendheid.

Digitaal, online

- Uitbreiding en doorontwikkeling van de digitale strategie en e-mailmarketing en retargeting (2025).
- Meer online campagnes gericht op conversie, in combinatie met de doorontwikkeling van de website en socialmediakanalen (2025).
- Via de website banqueting en salesevents business-to-business aanbieden (2025).

Partners en pers

- Samenwerking met en marketing voor particulieren (vrienden, cirkels) opzetten. Paleis Het Loo is een goed doel = voordelen voor particulieren, fondsen en bedrijven (2025/2026).
- Aangaan van marketing-partnerships om divers publiek te bereiken: kansenongelijkheid (financiële toegankelijkheid) verkleinen (2025-2028).
- (Inter)nationale pr en relaties met journalisten en influencers verzwaren (2025-2028).
- Jaarlijkse persreizen organiseren (2025-2028).

Prijs

- Ontwikkelen van packaging (prijs/promo/aanbod) aansluitend bij de tentoonstellingen en meerjarenprogrammering (2025-2028).
- Promotieel aanpak (pricing) vanwege btw-verhoging (2026).

Regio

- Regionale middelen inzetten om lokaal/regionaal bezoek te stimuleren.
- Lokale verankering en aansluiting bij Apeldoorn Marketing en Visit Veluwe.

Buitenlandse markt

De ambitie is om naar een aandeel van 20% buitenlandse bezoekers van het totaalbezoek op jaarbasis te groeien. De sales- en marketingactiviteiten richten zich op groeps-touroperators en individuele buitenlandse toeristen. De focusmarkten komen overeen met de top-5-landen volgens het CBS: Duitsland, België, Frankrijk, de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. Aangezien de coronapandemie het internationaal toerisme soms vrijwel platlegde en het verwerven van naamsbekendheid in het buitenland meerdere jaren duurt, gaat het museum uit van een stapsgewijze groei. De meeste buitenlandse bezoekers komen uit de eerdergenoemde dichtbij-landen. Daarom zal de focus van de internationale marketing en pr ook op die landen liggen en is er informatie in het Engels, Duits en Frans. Lidmaatschappen van buitenlandse brancheorganisaties versterken de positie van Paleis Het Loo op de traveltrademarkt. Bezoek aan internationale vakbeurzen, uitbreiding van het wederverkoopnetwerk in Nederland en de Verenigde Staten, gebruikmaken van intermediairs en meer zichtbaar zijn in de internationale media en online reisbureaus in Europa, zullen het buitenlands bezoek verhogen.

Development

Hoofddoel is het genereren van meer inkomsten uit fondsen, bedrijven (sponsors) en particulieren (schenkers, donateurs) en legaten. De focus ligt daarom op de uitbreiding van het zakelijk en particulier netwerk, het vergroten van bestaande netwerken, de werving van fondsen en corporate partners, onderzoek naar de oprichting van een steunfonds en het opzetten van capital campaigns voor de grote projecten. In een menukaart of case for support staan de te ondersteunen projecten omschreven, zoals tentoonstellingen, restauraties, schenkingen, educatieve programma's, groen vakmanschap en de tuin en verduurzaming. Het team Development groeit stapsgewijs met fondsenwerfers en juniormedewerkers, van 3,28 fte in 2025 naar 4,99 in 2028. De totale netto inkomsten gaan van 1.285.000 euro in 2025 naar 2.150.000 miljoen in 2028.

Horeca

PHL Commerce B.V.

Binnen de horeca-industrie zullen enkele trends en ontwikkelingen in kracht en omvang toenemen. Dit wordt scherp gemonitord, waardoor we snel en slim kunnen inspelen op veranderende behoeften en verwachtingen. Denk aan meer contactloze betalingen, online reserveringssystemen en digitale menu's, gezonde en voedzame gerechten en vermelding van herkomst van de ingrediënten, duurzame verpakkingen en andere milieubewuste praktijken en hygiëne en veiligheid. Hoewel Paleis Het Loo voor een groot deel voorziet in deze behoeften, zal het de komende periode unieke gerechten aan de menu's toevoegen, gastvrijheidstrainingen organiseren en de efficiëntie en servicesnelheid vergroten via technologie, zoals QR-codes en gebruik van AI. De vergroting van de klanttevredenheid en bevordering van de duurzaamheid behoren tot de ongoing business. De marketingstrategie draait naast gastvrijheid om exclusiviteit, samenwerking met regionale en lokale leveranciers en seizoensgebonden promoties, vindbaarheid en naamsbekendheid als luxe eventlocatie. Paleis Het Loo manifesteert zich als een top-event-locatie voor banqueting en bedrijfsfeesten (en ontvangst van andere zakelijke groepen). De jaarlijkse omzetgroei is 6 tot 8% (met name op events) en de winstgroei is 6%.

Financiën, HR en digitale transformatie

Financiën

De ambities zijn hoog, maar om die te kunnen realiseren zijn meer inkomsten nodig. De kosten stijgen door de aanzienlijke inflatie en om een vergroot museum te exploiteren zijn ook meer medewerkers nodig. De komende vier jaar ligt de focus daarom op verhoging van de inkomsten. Enerzijds door jaarlijks stijgende bezoekerscijfers (nationaal en internationaal) en meer zakelijke ontvangsten, anderzijds via de derde geldstroom: sponsoring, subsidies van (particuliere) fondsen, donaties en nalatenschappen. Hogere bezoekersaantallen leiden ook tot hogere omzetten in de daghoreca.

Uitgangspunt voor de exploitatie is behoudend begroten (minimaal op een nulresultaat). De verwachting is dat jaarlijks een overschot wordt gecreëerd dat zal worden toegevoegd aan het eigen vermogen: gemiddeld € 250.000, tot het eigen vermogen het bedrag van € 5 miljoen heeft bereikt. Bij crisissen zijn de personeelslasten dan een half jaar gedekt. Ook zal de solvabiliteit verbeteren; die voldoet op het moment van schrijven niet aan de gestelde eisen van minimaal 0.3. Oorzaken zijn de leningen voor de Vernieuwing & Verbouwing, die inclusief rente met de huidige huisvestingsgelden worden afgelost.

Er is nog geen reservering opgebouwd voor toekomstige investeringen. Doordat het huidige huisvestingsstelsel in 2017 van start ging, was sparen geen mogelijkheid, maar lenen via schatkistbankieren wel; Paleis Het Loo sloot leningen af tegen een laag rentetarief. De afbetalingstermijn is vastgesteld op dertig jaar. Ook was er de mogelijkheid tot kasschuiven; het ontvangen van de subsidie tot 2027 die daarna jaarlijks wordt ingehouden. Per 1 januari 2024 is het huisvestingsstelsel definitief van kracht. Daarbij is een nieuw huurcontract voor onbepaalde tijd met het Rijksvastgoedbedrijf afgesloten. Dat betekent meer verantwoordelijkheid, hogere vergoedingen en de plicht als goed huisvader alle monumentale gebouwen te onderhouden.

Hoewel de subsidies voor exploitatie, collectiebeheer en huisvesting zijn vastgelegd in de Erfgoedwet, hebben wetswijzigingen of kabinetsbesluiten als een eventuele btw-verhoging invloed op de financiële situatie. Via minder- of meerscenario's kunnen we hierop snel anticiperen of negatieve dan wel positieve maatregelen nemen.

HR: jezelf zijn, veilig werken, ontwikkelen

Werken bij Paleis Het Loo is werken vanuit trots. Mensen willen zich ontwikkelen in een omgeving waar ze zichzelf kunnen zijn en het werk veilig (fysiek en sociaal) kunnen verrichten. Daarbij worden ze in de vorm van trainingen en opleidingen en door samen te werken ondersteund in hun ontwikkeling. Er is een nieuwe gesprekscyclus, een nieuw werkconcept - 'wat je doet bepaalt waar je werkt' - en er zijn veel collega's bij gekomen. In de gesprekscyclus ligt de nadruk op prestatie en ontwikkeling. Wat hebben medewerkers nodig om hun werk goed te doen, op een gezonde manier, zowel geestelijk als lichamelijk?

Anno 2024 zijn er 300 medewerkers en 150 vrijwilligers. Voor een betere strategische aansturing door het MT en vanwege de bevordering van de samenwerking zijn de hoofdstructuur en de clusters gewijzigd. Drie kernthema's vormen de leidraad: 1) WERKEN bij Paleis Het Loo, 2) HOE werken we en 3) WAAR staan we voor. Via de paleiscode maakt het museum medewerkers bewust van de omgangsvormen.

In de komende beleidsperiode is er blijvend aandacht voor onderstaande thema's:

Vitaliteit en preventie: Er komen periodieke en extra interventies om het verzuim, de vitaliteit, preventie en (na)zorg te adresseren, onder meer via gezondheidsinterventies, loopbaanbegeleiding en stresspreventie (coaching). Alle leidinggevenden volgen trainingen hoe om te gaan met verzuim.

Leiderschap: De manier waarop leidinggevenden praten en omgaan met medewerkers is van groot belang voor hun ontwikkeling en daarmee van de organisatie. Leidinggevenden volgen een leiderschapsprogramma, waarbij de Deep Democracystijl van besluitvorming is ingebed. Door in te zetten op dialoog en feedback wordt de sociale veiligheid vergroot en ontstaat er een prettige werkomgeving voor alle medewerkers, ongeacht hun achtergrond of behoeften. Deze stijl van leidinggeven zorgt ook voor een gemeenschappelijke taal en groepsdynamiek. Daarnaast is er aandacht voor vakmatige ontwikkeling door workshops en intervisie.

Leren en ontwikkelen: Een onlosmakelijk onderdeel van de organisatie en dagelijkse praktijk. Deze aspecten krijgen direct opvolging in de gesprekscyclus. Het interne opleidingscentrum De Paleisacademie breidt uit met een online leeromgeving. Naast 1000+ externe digitale opleidingen zijn er interne opleidingen en informatie over bijvoorbeeld tentoonstellingen of evenementen beschikbaar. Medewerker, vrijwilliger en oproepkracht krijgen zo eenduidige en praktische informatie.

Strategische personeelsplanning: Het bovenstaande komt tot uiting in een combinatie van kwaliteit (profiel) en kwantiteit (aantal collega's). Door een goede verhouding tussen flexibele collega's en collega's met een vast dienstverband kan Paleis Het Loo adequaat reageren op veranderingen.

Werkgeverschap: De focus ligt hier ook op een goede arbeidsmarktpositie. Het werving- en selectiebeleid is inclusief en highlight Paleis Het Loo als een persoonlijke, informele organisatie met aantrekkelijke, uitdagende functies en werkzaamheden; de nieuwe collega's willen deel uitmaken van onze organisatie.

Digitale transformatie

Het nieuwe team Digitaal is begin 2025 operationeel. Hoofdtak is het vervaardigen van een strategie voor de digitale transformatie van het museum; een toenemend gebruik van digitale technologieën op alle gebieden, van publieksbereik en waardepropositie tot interne processen, van projecten tot de programmering. Door data optimaal te benutten brengen we de interactie met de collectie, tentoonstellingen en het erfgoed naar een hoger niveau, wordt de online aanwezigheid groter en is het mogelijk digitale ervaringen te creëren (apps, online tentoonstellingen, virtuele multimediatours).

Digitisering

De digitisering - het omzetten van analoge informatie in digitale bestanden die opgeslagen, gedeeld en verwerkt kunnen worden - van de gehele collectie is op 1 januari 2026 afgerond.

Digitalisering

Doorgaande digitalisering van processen met als doel het bereiken van een hogere efficiëntie is voor de gehele museumorganisatie een must. Om het publiek nu en in de toekomst te blijven boeien, binden en vinden, zijn digitalisering en digitale strategieën onmisbare en structurele onderdelen van de museale bedrijfsvoering. Integratie van bestaande systemen staat op de eerste plaats, waardoor er efficiënter 'digitaal' samengewerkt en geprogrammeerd kan worden, onder meer op basis van inzicht in de effectiviteit van marketing- en mediacampagnes. Ook AI, een gestroomlijnde offline en online ticketing en de ontwikkeling van podcasts en online tentoonstellingen zijn belangrijke digitale producten.

4. Codes

Paleis Het Loo ontwikkelt zich de komende jaren tot een inclusieve, toegankelijke en representatieve culturele erfgoedinstelling, waar diversiteit wordt omarmd en maatschappelijke betrokkenheid wordt gestimuleerd.

Fair Practice Code

Paleis Het Loo onderschrijft de Fair Practice Code en past de vijf kernwaarden ervan zo veel mogelijk toe.

- 1. Solidariteit:** De directeur, toezichthouders, medewerkers en vrijwilligers vertegenwoordigen Paleis Het Loo en zijn collectief verantwoordelijk voor onder meer eerlijk ondernemerschap, een veilige werkomgeving, een prettige werk- en overlegsfeer, probleemoplossing, het nakomen van afspraken en een gastvrije ontvangst van bezoekers. Ook de omgang met opdrachtnemers, leveranciers en andere derden is gebaseerd op gemeenschappelijke eerlijke en betamelijke omgangsvormen. De balans en verhouding tussen betaalde en onbetaalde krachten zijn geregeld in een Vrijwilligersbeleid (wat mogen en kunnen vrijwilligers en organisatie van elkaar verwachten) en worden bewaakt door een Vrijwilligersraad (vijf personen uit verschillende vrijwilligerssegmenten die uitdrukkelijk de belangen van álle vrijwilligers behartigen).
- 2. Transparantie:** De bedrijfsvoering is zodanig ingericht dat vertrouwen en inzicht in elkaars belangen gestimuleerd of gefaciliteerd wordt, onder meer via personeelsbijeenkomsten, informatiebijeenkomsten voor externen en publicatie van jaarverslagen en samenvattingen van jaarrekeningen. De ondersteuning van fondsen en sponsors wordt niet alleen helder verantwoord, maar ook ingezet om meer samenwerking te bewerkstelligen tussen collega-musea en/of bedrijven.
- 3. Duurzaamheid:** Paleis Het Loo is zich ervan bewust dat de medewerkers en vrijwilligers van onschatbare waarde zijn. Een individueel begeleidingstraject zorgt ervoor dat arbeidsvoorwaarden, functie-eisen en taken op elkaar afgestemd zijn, waardoor medewerkers en vrijwilligers enerzijds kunnen groeien en anderzijds niet uitvallen. Collectieve scholing en training vindt plaats in het interne opleidingscentrum De Paleisacademie.
- 4. Diversiteit:** Een van onze merkwaarden is Voor iedereen. Die bestrijkt intern onder meer het werving- en selectiebeleid en dus de samenstelling van het personeelsbestand en de vrijwilligersgroepen. Extern: niet iedereen ervaart eenzelfde bezoek, maar dat bezoek is gelijkwaardig, betekenisvol en plezierig.
- 5. Vertrouwen:** Wij zijn ervan overtuigd dat outcome - toewijding, kwaliteit en intentie - effect sorteert op output – inspanning, talent en arbeid direct gerelateerd aan kwaliteit en kwantiteit. Paleis Het Loo ziet deze variabelen niet los van elkaar, ze werken op elkaar in. Eigenaarschap, bronvermelding, copyright en rechtenafdracht zijn ingebed in beleid en elke tentoonstelling en iedere publicatie bevat een colofon.

Code Governance Cultuur

Paleis Het Loo onderschrijft de Code Governance Cultuur en conformeert zich aan de daarin opgenomen negen principes. Het functioneren van de directeur-bestuurder en de toezichthouders wordt periodiek besproken, inclusief de regels die belangenverstrengeling tegengaan. De directeur-bestuurder bespreekt strategische besluiten, de bedrijfsvoering en risicobeheersing vooraf in de Raad van Toezicht.

Code Diversiteit en Inclusie

Paleis Het Loo heeft een ambitieuze visie op het bevorderen van diversiteit en inclusie binnen de organisatie. Het streeft ernaar een gastvrij en toegankelijk museum te zijn voor iedereen, ongeacht wie men is, wat men vindt, of waar men vandaan komt. Specifiek focust Paleis Het Loo zich op de volgende aspecten met betrekking tot diversiteit:

1. Culturele achtergrond (bi-cultureel)
2. Sociale context (actief kansengelijkheid bewerkstelligen)
3. Special Needs (lichamelijk en/of mentaal) Paleis Het Loo is niet alleen een plek voor culturele beleving, maar ook een ontmoetingsplek en platform voor maatschappelijke discussies. Door in onze programmering in te spelen op actuele thema's en ruimte te bieden aan dialoog-debat-discussie, stimuleert het museum betrokkenheid en bewustwording onder bezoekers.

Paleis Het Loo is aangesloten bij Musea Bekennen Kleur en hanteert de richtlijnen van Words matter. De bedoeling is dat diversiteit en inclusie in alle aspecten van de organisatie tot uiting komen, met vier P's als leidraad: Publiek, Programma, Personeel en Partners. Een projectgroep heeft zich in 2024 gebogen met als resultaat het eerste Actieplan Diversiteit & Inclusie. Dat wordt in 2025 en 2026 geactualiseerd en geconcretiseerd.

De voornaamste acties per P:

Publiek

- **Betrokkenheid:** Paleis Het Loo richt zich op het aantrekken van een breed en divers publiek door middel van doelgroepenmarketing, partnerschappen met maatschappelijke organisaties en evenementen en activiteiten die aansluiten bij maatschappelijk relevante onderwerpen en de belevingswereld van diverse doelgroepen.
- **Meertaligheid:** multimediatours, brochures, tekstborden en informatie zijn meertalig.
- **Kansengelijkheid:** Het museum voorziet in gratis of sterk gereduceerde toegangsprijzen voor sociaaleconomisch kwetsbare groepen. Ook zoekt het samenwerkingen met scholen, buurt- en verzorgingshuizen.
- **Actieve participatie van bezoekers:** bezoekers worden actief en gericht betrokken bij de activiteiten.
- **Toegankelijkheid - fysiek:** verbetering van de fysieke toegankelijkheid voor bezoekers met lichamelijke en/of mentale beperkingen.
- **Toegankelijkheid - communicatie:** Het museum houdt rekening met de verschillende niveaus van (digitale) geletterdheid. Bijvoorbeeld via heldere en begrijpelijke bewegwijzering, audiotours en interactieve apps die afgestemd zijn op de verschillende niveaus van digitale geletterdheid.
- **Toegankelijkheid – ervaringen:** aanbieden van multizintuiglijke ervaringen.

Programmering

- **Samenwerking:** Paleis Het Loo organiseert culturele evenementen en ontwikkelt programma's in samenwerking met maatschappelijke organisaties.
- **Diverse perspectieven:** tentoonstellingen en presentaties zijn altijd inhoudelijk gelaagd, maatschappelijk relevant en bieden diverse perspectieven op het kennis en erfgoed domein Oranje. Het museum laat verschillende stemmen uit de samenleving horen, zodat bezoekers zich op diverse manieren kunnen identificeren en herkennen.
- **Culturele festivals:** Paleis Het Loo organiseert culturele evenementen die de kunst en tradities van verschillende gemeenschappen in Nederland belichten.

- **Participatieve programmaontwikkeling:** Door betrokkenheid van externe partijen en belanghebbenden wordt het aanbod relevant voor een breed scala aan bezoekers. Deze samenwerkingen zorgen ervoor dat programma's aansluiten bij de verwachtingen en behoeften van verschillende doelgroepen. Educatie en participatieve ontwikkeling zijn ook van belang voor verbreding van het perspectief en geven ruimte aan andere vormen van leren en ervaren.
- **Inclusieve Evenementen:** organisatie van evenementen die specifiek gericht zijn op het bevorderen van sociale inclusie, zoals workshops of discussies over actuele en relevante maatschappelijke thema's.
- **Reflectie op maatschappelijke ongelijkheden:** onze programma's stimuleren bewustwording en dialoog over ongelijkheid en de rol van het koningshuis in het verleden en nu.
- **Specifieke rondleidingen en workshops** voor bezoekers met cognitieve of mentale uitdagingen en/of in Nederlandse Gebarentaal getolkte onderdelen.
- **De programma's** worden aangepast aan verschillende leerstijlen en toegankelijk gemaakt voor mensen met speciale behoeften.

Partners

- **Cross-sectorale samenwerking:** Paleis Het Loo zoekt actief naar cross-sectorale allianties die nieuwe invalshoeken en perspectieven bieden. Denk aan kennisinstituten, culturele organisaties en lokale gemeenschappen.
- **Actieve betrokkenheid van diverse gemeenschappen:** consultaties met verschillende culturele gemeenschappen om hun specifieke behoeften en wensen te begrijpen en om hen te betrekken bij de ontwikkeling van programma's en evenementen.
- **Netwerken en samenwerkingsverbanden:** Actief zoeken naar partners buiten de gebruikelijke netwerken vergroot de culturele diversiteit binnen de commerciële partnerships. Bijvoorbeeld door deelname aan netwerkevenementen waar diverse gemeenschappen sterker vertegenwoordigd zijn.
- **Samenwerking met bi-culturele organisaties:** Paleis Het Loo werkt samen met organisaties die specifieke culturele gemeenschappen vertegenwoordigen.
- **Partnerschappen met academische en maatschappelijke organisaties** zorgen ervoor dat gevoelige onderwerpen op een respectvolle én kritische manier verwoord en verbeeld worden.
- **Best Practices:** Paleis Het Loo leert van succesvolle samenwerkingen die culturele diversiteit bevorderen.
- **Evaluatie van Partnerschappen:** Wat zijn de gedeelde waarden en in welke mate is er sprake van inclusiviteit?
- **Maatwerk door samenwerking.** In samenwerking met zorg- en welzijnsinstellingen past het museum de verschillende leerstijlen aan en maakt zijn aanbod toegankelijk voor mensen met speciale behoeften.
- **Samenwerking met toegankelijkheidsorganisaties:** Partnerschappen met organisaties die zich richten op mensen met speciale behoeften.
- **Continue feedback en advies:** Paleis Het Loo wint regelmatig advies in bij experts en organisaties die gespecialiseerd zijn in toegankelijkheid en inclusiviteitstrategieën.

Personeel

- **Divers wervingsbeleid:** via inclusieve vacatureteksten en wervingskanalen trekt het museum mensen aan met een bi-culturele achtergrond.
- **Cultuursensitieve training:** medewerkers krijgen trainingen in culturele sensitiviteit en bewustwording om inclusieve bezoekerservaringen te bevorderen.

- **Diversiteit in wervingspanel:** de wervingspanels zijn divers en waarborgen zo een breder perspectief tijdens het selectieproces.
- **Diversiteit op managementniveau:** diversiteit op beleids- en managementniveau waarborgt een inclusieve cultuur binnen de organisatie.
- **Inclusieve werkomgeving:** Mentorschapsprogramma's en trainingen bevorderen gelijke kansen voor alle groepen binnen het personeelsbestand.
- **Inclusief leiderschap:** implementeren van een mentorship-programma, waarbij ervaren medewerkers gekoppeld worden aan nieuwe medewerkers.
- **Cultuuranalyse met feedbacksessies:** Organiseren van periodieke feedbacksessies met medewerkers om hun ervaringen met inclusie en sociale veiligheid te bespreken. Dit zorgt voor een continue dialoog en waar nodig aanpassingen van het beleid.
- **Inclusieve werkplek:** werkplekken zijn toegankelijk voor medewerkers met lichamelijke of mentale beperkingen.
- **Inclusieve onboarding:** een onboarding programma dat specifiek gericht is op het verwelkomen van medewerkers met diverse achtergronden en speciale behoeften.

Paleis Het Loo streeft ernaar om eind 2028 een toename van 30% in de betrokkenheid van diverse publieksgroepen te realiseren. Het museum mikt op een personeelsbestand dat voor 25% bestaat uit medewerkers van de drie bovenvermelde ondervertegenwoordigde doelgroepen, terwijl 20% van de leidinggevenden representant is van deze groepen. Daarnaast bestaat minstens 40% van de programmering uit verhalen van de genoemde gemeenschappen. Ook is de toegankelijkheid met 50% vergroot en zijn de fysieke, digitale, inhoudelijke en communicatieve aspecten verbeterd.

Besluit

In 2025 spreken we niet meer over het vernieuwde Paleis Het Loo. De bouwperiode van vijfeneenhalf jaar – met een coronapandemie – en het eerste jaar waarin het museum geheel open was liggen achter ons. De organisatiestructuur is gewijzigd, de marketing- en communicatiestrategieën zijn verscherpt en gericht op een jaarlijkse groei van het bezoekersaantal, de collectie bevindt zich of in het CC NL of in het paleis of maakt deel uit van een tentoonstelling en de educatieve mogelijkheden zijn zeker indachtig het Juniorpaleis legio. We spreken wél over innovatie, verduurzaming en een aantrekkelijke programmering, op basis van de mogelijkheden die het paleis, de baroktuin, stallen en het moderne ondergrondse museumgebouw én de samenleving bieden. We kijken uit naar de nieuwe beleidsperiode en de realisatie van onze ambities en doelstellingen.

colofon

Tekst Paleis Het Loo

Alle afbeeldingen © Paleis Het Loo, tenzij anders vermeld.

© 2024, Paleis Het Loo

Stichting Paleis Het Loo
Nationaal Museum
Koninklijk Park 1
7315 JA Apeldoorn
paleishetloo.nl
info@paleishetloo.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, niet elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Paleis Het Loo.

